

РЕЦЕНЗИЯ
ОТ ДОЦ. Д-Р ТАНЯ БУРДЕВА
ПУ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ”

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор” област на висше образование 1. Педагогически науки
професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по.....
докторска програма „Методика на обучението по музика“

Автор: Диана Георгиева Кацарова

Тема: „**ПЕДАГОГИЧЕСКА ТЕХНОЛОГИЯ ЗА СТИМУЛИРАНЕ НА ИНТЕРЕСА НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ ПРОГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП НА СРЕДНОТО УЧИЛИЩЕ КЪМ КЛАСИЧЕСКАТА МУЗИКА**“

Научен ръководител: доц. д-р Тания Викторова Бурдева
ПУ „Паисий Хилендарски”

Със заповед No P33-2237 от 30. 06. 2020 г. на Ректора на ПУ „Паисий Хилендарски” съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „**ПЕДАГОГИЧЕСКА ТЕХНОЛОГИЯ ЗА СТИМУЛИРАНЕ НА ИНТЕРЕСА НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ ПРОГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП НА СРЕДНОТО УЧИЛИЩЕ КЪМ КЛАСИЧЕСКАТА МУЗИКА**” за придобиване на образователната и научна степен „доктор” по област на висше образование 1. Педагогически науки; професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по.....; докторска програма „Методика на обучението по музика“.

Представеният от Диана Георгиева Кацарова комплект материали на хартиен носител включва следните документи:

- Молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедура за защита на дисертационен труд
- Автобиография в европейски формат
- Нотариално заверено копие от диплома за висше образование (ОКС „магистър”)
- Протоколи от катедрени съвети, свързани с докладване на готовност за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд
- Дисертационен труд
- Автореферат
- Списък на научните публикации по темата на дисертацията
- Копия на научните публикации
- Декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи
- Справка за спазване на специфичните изисквания на Педагогически факултет

Докторантката е приложила шест публикации по темата на доктората.

Диана Георгиева Кацарова е завършила АМТИИ със специалност Педагогика на обучението по музика. От 1993 е учител по музика в СУ „Св. Патриарх Евтимий”, гр. Пловдив, а от 2011г. е базов учител към ПУ „Паисий Хилендарски”. От 2016 г. преподава на студенти от бакалавърски и магистърски програми в ПУ. Д. Кацарова е председател на Методично обединение „Музика и изобразително изкуство“, участвала е в конференции с доклади, има публикации в областта на музикалната педагогика, участвала е в редица образователни проекти, обучения и семинари за повишаване на квалификацията и е част от авторския колектив на три учебни комплекта по музика за Средното училище. Д. Кацарова е ръководител на вокална група „Евъргрийн”, с която е реализирала множество концерти у нас и в чужбина, както и участия в телевизионни програми. Изпълнения на групата са включени в учебниците по музика, на които Д. Кацарова е съавтор.

Представеният за рецензия дисертационен труд е структуриран в четири глави и приложения към тях. В увода е изложена мотивацията на авторката за насочване към избраната изследователска тема, произтичаща от необходимостта да се открият пътища за формиране на естетически вкус и музикална култура, интерес към музикалното изкуство и потребност от общуване с произведенията на музикалното изкуство у подрастващото поколение.

Актуалността на избраната проблематика се определя от факта, че във века на мултимедийните технологии, работата на учителя става все по-трудна за създаване на критерии, въз основа на които учениците да градят своята ценностна система. Разнообразните медийни продукти агресивно нахлуват в детското съзнание, внушавайки негативни образци на поведение, а в областта на музикалното изкуство става все по-трудно формирането на критерии за художествено и антихудожествено.

В началото на дисертационния труд ясно са изложени целта, задачите, работната хипотеза и методите на изследване. Те са формулирани много добре, така че дават ясна представа за по-нататъшното изложение. Избраната методика на изследване позволява постигане на посочената цел - да се разработи и приложи в музикално-педагогическата практика система от педагогически технологии за стимулиране на интереса на учениците към класическата музика.

Втората глава представлява необходимата обосновка на проведената експериментална работа. Тя поставя теоретичните основи на изследването, като разглежда последователно психологическите аспекти на музикалното възприятие, спецификата на дейността *възприемане на музика* в училищното обучение, същността на способностите и структурата на музикалния слух. Направен е обстоен анализ на голям брой издания, последван от необходимите изводи. Налице е необходимата творческа и критична оценка на всички литературни източници.

Психологическите аспекти на музикалното възприятие са разгледани в контекста на значението на компютърните технологии и все по-голямото влияние, което те оказват върху музикалното възприятие. Представено е значението на дейността „възприемане“, като една от основните музикални дейности в обучението по музика в Средното училище. Въз основа на проучени литературни източници е проследена още връзката между възприемането на музика и развитието на т. нар. емоционална интелигентност.

Изясняването на същността, съдържанието и структурата на музикалния слух докторантката обосновава много точно с тезата, че развитието на музикалния слух има основополагащо, базисно значение за това учениците да бъдат активни участници в процеса на аналитично, осмислено възприемане на музикалната творба, което пък е предпоставка за по-дълбокото, емоционално съпреживяване на музикалния образ. Въз основа на достатъчен брой литературни източници е направен обстоен преглед на структурата на музикалния слух, на музикалните способности, като са проявени необходимите умения за подробен анализ, обобщение и критично мислене.

Смислов център на цялата работа се явява трета глава, в която е описан педагогическият експеримент като организация и практическа реализация. Много ясно са представени трите етапа в работата, осъществени като начален констатиращ, обучаващ и заключителен експеримент. Точно са формулирани критериите и показателите за отчитане на резултатите. Това свидетелства за детайлно обмислени

конкретни стъпки в реализацията на замисъла на изследването. Във формирация експеримент подробно са описани иновативните педагогически технологии:

1. Педагогически технологии, реализирани чрез електронни ресурси
2. Педагогически технологии за запознаване с нова музикална творба
3. Педагогически технологии за оптимизиране на дейността *възприемане на музика* чрез представяне на варианти на основен тематичен материал в музикална творба
4. Педагогически технологии, стимулиращи творческото въображение при възприемане на музика
5. Педагогически технологии за оптимизиране на дейността възприемане на музика чрез използване на междупредметни връзки

Обучаващият експеримент е конструиран така, че всички задачи да следват добре обмислен и логичен алгоритъм. Методическата последователност, която е приложена в подбора на обучаващите задачи разкрива постепенно преминаване от лесното към трудното. Особено добро впечатление оставя създаденият модел на иновативна авторска технология - *варианти на основен тематичен материал*, чието използване в музикално-педагогическата практика е доказано експериментално и формира предпоставки за активизиране на интереса към музиката. Нотните примери, имащи отношение към експеримента са акуратно и последователно демонстрирани в текста и в приложенията.

В четвърта глава подробно са коментирани всички резултати, като е направена необходимата съпоставка, професионално и компетентно са обобщени постиженията в края на експерименталната дейност.

Проведеният педагогически експеримент е в пълно съответствие с поставената изследователска цел и утвърждава ефективността на предложената методическа система за оптимизиране на дейността "възприемане на музика" и формиране на интерес към класическата музика. Създадена е система от педагогически технологии за активизиране на музикалното възприятие, която формира интерес към класическата музика.

Достоинствата на дисертационния труд могат да бъдат обобщени както следва:

1. Цялостното изложение представя експеримента така, че той да може да бъде повторен, което е доказателство за научност
2. Направените изводи следват логично от проведената изследователска работа и са нейно адекватно отражение
3. Постигнатите положителни резултати потвърждават издигнатата научната хипотеза
4. Дисертационният труд в неговата цялост разкрива уменията на неговия автор за задълбочена преподавателска дейност, за научни търсения и намиране на най- точни решения в процеса на изследователска работа
5. Налице е необходимата способност за аналитично, критично и креативно мислене
6. Много добре са представени резултатите чрез таблици и диаграми; приложенията са в тясна връзка с цялостния текст, като го онагледяват, допълват и доизясняват
7. Проведената изследователска работа убеждава, че предложената технология за формиране на интерес към класическата музика има иновационен характер и че приносите имат стойностно значение.

Диана Кацарова представя шест статии по темата на дисертационния труд. Всички публикации свидетелстват за задълбоченото проучване на проблема и за практико-приложната стойност на използваната методика за формиране на интерес към класическата музика.

Цялостният прочит на дисертационния труд убеждава недвусмислено за личното участие на докторантката в експерименталната дейност и че получените резултати и приноси са нейна лична заслуга.

Авторефератът дава ясна представа за извършената работа, като представя есенциално съдържанието на отделните глави и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

Така изложените приноси и резултатите от изследването дават основание за тяхното приложение в музикално-педагогическата практика.

Дисертационният труд съдържа научни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката и отговарят на всички изисквания на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката Диана Георгиева Кацарова притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения в ПН 1.3 Педагогика на обучението по..., като демонстрира качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор” на Диана Георгиева Кацарова, в област на висше образование 1.Педагогически науки; професионално направление 1.3 Педагогика на обучението по...; докторска програма „Методика на обучението по музика“

07. 08. 2020г.

Рецензент:

Доц. д-р Таня Бурдева